

VOLKSWAGEN MØLLER BILFINANS

LÅN. LEASING. FORSIKRING. MOBILITET.

PILAR 3

31.12.2016

INNHOLD

VOLKSWAGEN MØLLER BILFINANS AS.....	3
KAPITALDEKNINGSREGELVERKET - BASEL II	4
Beregnet ansvarlig kapital	4
Beregnet kapitalkrav.....	5
Beregnet kapitaldekning.....	5
Pilar 2 - Vurdering av kapitalbehov og kapitalmål.....	6
Pilar 3 - Krav til offentliggjøring av informasjon.....	6
Uvektet kjernekapitalandel	6
STYRING OG KONTROLL AV RISIKO	7
Ansvar og roller.....	8
Internrevisjon.....	8
Prosess for vurdering av risikoeksponering og kapitalbehov (ICAAP)	8
KREDITTRISIKO.....	10
Bruk av sikkerheter.....	10
Samlet engasjementsbeløp fordelt på type engasjement	10
Samlet engasjementsbeløp fordelt på geografisk område	10
Samlet engasjementsbeløp fordelt på bransje.....	10
Samlet engasjementsbeløp fordelt etter gjenstående løpetid	11
Mislighold og verdifall	11
Definisjon misligholdte engasjement	11
Metode for beregning av nedskrivninger.....	11
Aldersfordeling forfalte utlån uavhengig om det er nedskrevet eller ikke	12
Nedskrevne og misligholdte engasjement fordelt per bransje (CR1-B).....	12
Nedskrevne og misligholdte engasjement fordelt per geografisk område (A9)	12
Utvikling i samlede nedskrivninger på utlån og garantier (CR2-A).....	12
MARKEDSRISIKO/RENTERISIKO	13
OPERASJONELL RISIKO.....	14
Tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering.....	14
LIKVIDITETSRISIKO	15
Beredskapsplan.....	16
ØVRIGE RISIKOER.....	17
Forsikringsrisiko.....	17
Systemrisiko	17
Forretningsrisiko	17
Omdømmerisiko	17
BEREDSKAPSPLAN	17
LISTE OVER TABELLER.....	18
VEDLEGG	19
Nedskrevne og misligholdte engasjement fordelt per bransje (CR1-B).....	19
Nedskrevne og misligholdte engasjement fordelt per geografisk område (A9)	19

VOLKSWAGEN MØLLER BILFINANS AS

Volkswagen Møller Bilfinans AS (heretter VWMBF eller selskapet) eies 51 prosent av Volkswagen Financial Services AG (VWFS) og 49 prosent av MøllerGruppen AS (MG).

VWMBF har som formål å understøtte salget av alle Volkswagen-gruppens merker i markedet, og øke kundelojaliteten på en bærekraftig måte i hele verdikjeden. Produktene er lån, leasing og biladministrasjon i ulike varianter og formidling av bilforsikring og markedsføring av service- og vedlikeholdsavtaler. Selskapet er godt etablert hos flertallet av bilforhandlerne i Volkswagen-, Audi-, og ŠKODA-kjeden. Dette er forhandlere som tradisjonelt har vist til økonomisk forsvarlige regnskap, og lite mislighold. VWMBF tilbyr forsikring gjennom forsikringselskapene IF og Enter.

Selskapet startet sin virksomhet den 7. desember 2009 og overtok de ansatte og nysalget fra Møller Bilfinans AS (MBF), som hadde utført sin virksomhet siden 1997. VWMBF administrerte leasing- og låneporteføljen som var i MBF frem til utgangen av 2013, da VWMBF kjøpte den resterende porteføljen. Per 31.12.2016 hadde VWMBF 70 fast ansatte medarbeidere med en gjennomsnittsalder på 37 år.

Det ble i 2016 etablert 16 582 nye leasingavtaler til en total kostpris på 5 008 millioner kroner og 10 578 nye gjeldsbrevlån til en verdi av 2 573 millioner kroner. Dette ga en rentebærende portefølje på 14 256 millioner kroner ved årsslutt.

Resultat før tap viser et overskudd på 272,4 millioner kroner i 2016. Etter netto positiv tapsføring på 71,4 millioner kroner, ble resultatet av ordinær drift et overskudd på 343,8 millioner kroner før skatt. Faktiske tap i 2016 var 22,0 millioner kroner, av dette var 7,7 millioner kroner konstaterte tap. Selskapets finansielle stilling vurderes som god, med en kapitaldekning per 31.12.16 på 16,9 % inkl. årets resultat.

De økonomiske utsiktene for norsk økonomi anses som gode. Posisjonen til VWMBF i markedet er solid og det forventes at denne skal styrkes ytterligere fremover. Kapitaldekningsregelverket stiller blant annet krav om offentliggjøring av informasjon om risikostyring, risikoeksponering og soliditetsforhold og dette dokumentet oppfylder VWMBF sin informasjonsplikt etter regelverket og det oppdateres årlig. Dokumentet beskriver metodene som anvendes til beregning av kapitalkrav for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. I tillegg belyser dokumentet informasjon om selskapets styring og kontroll, måling og rapportering av risiko. Utfyllende finansiell informasjon og utvikling gis løpende i selskapets publiserte kvartals- og årsrapporter. Vedlegg i form av tabeller hører til dokumentet.

Alle beløp i dokumentet er angitt i MNOK, med mindre noe annet er spesifisert.

KAPITALDEKNINGSREGELVERKET - BASEL II

Minimumskravet til ansvarlig kapital beregnes som forholdet mellom ansvarlig kapital og et beregningsgrunnlag beregnet på risikovektet balanse etter følgende oppsett:

Kjernekapital + Tilleggskapital

Risikovektet beregningsgrunnlag for kredittrisiko, markedsrisiko, operasjonell risiko > 8 %

Den enkelte bank/finansforetak gis anledning til å velge ulike metoder for fastsettelse av beregningsgrunnlaget. Noen av metodene forutsetter forhåndsgodkjennelse fra Finanstilsynet. VWMBF benytter følgende metoder for fastsettelse av beregningsgrunnlaget:

Risikoområde	Metode
Kredittrisiko	Standardmetoden
Markedsrisiko	Standardmetoden
Operasjonell risiko	Basismetoden

Lovens minimumskrav til kapital (pilar 1) tilsvarer 8 % av samlet beregningsgrunnlag. Samlet ansvarlig kapital er summen av kjernekapital og tilleggskapital. Beregningsgrunnlag, kapitalkrav og ansvarlig kapital er beskrevet og spesifisert i videre i dokumentet.

Tabell 1: Kapitalkrav på ulike tidspunkt

		31.12.2015	31.12.2016
Pilar I	Kreditt og operasjonell risiko	8,0 %	8,0 %
	Bevaringsbuffer	2,5 %	2,5 %
	Systemrisikobuffer	3,0 %	3,0 %
	Motsyklisk buffer	1,0 %	1,5 %
	SUM	14,5 %	15,0 %
Pilar II		1,3 %	1,3 %
VWMBF ICAAP kapitalbehov		15,8 %	16,3 %
Buffer (besluttet av Styret)		0,5 %	0,5 %
Totalt Kapitalbehov		16,3 %	16,8 %

Kapitalplanen til VWMBF er forankret i «*Capital Contingency Plan*». Dokumentet gjennomgås årlig i Styret. Per 31.12.2016 er totalt kapitalbehov 16.8 % som vist i Tabell 1. I 2017 økes det motsykliske bufferkravet til 2.0 %.

I de følgende tabeller og figurer redegjøres detaljert for utvikling i sammensetningen av ansvarlig kapital, beregningsgrunnlaget og kapitaldekningsberegningen.

Beregnet ansvarlig kapital

Tabell 2 viser selskapets ansvarlige kapital for de siste tre år. Ansvarlig kapital består av innskutt egenkapital og opptjent overskudd med fradrag av immaterielle eiendeler:

Tabell 2: Utvikling Beregnet Ansvarlig Kapital

Ansvarlig kapital (MNOK)	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
Aksjekapital	150	150	150
Overkursfond	1 015	1 015	765
Opptjent akkumulert overskudd	819	562	381
- Immaterielle eiendeler	(2)	(7)	(8)
Sum Ren Kjernekapital	1 982	1 720	1 288
Sum Kjernekapital	1 982	1 720	1 288
Sum Tilleggskapital	0	0	0
Netto Ansvarlig Kapital	1 982	1 720	1 288

Beregnet kapitalkrav

Selskapets portefølje består i all hovedsak av leasing- og lånekontrakter med sikkerhet i kjøretøy. Tabell 3 viser risikovektet portefølje fordelt på engasjementstyper, samt operasjonell risiko og samlet beregningsgrunnlag for de tre siste årene.

Tabell 3: Beregningsgrunnlag

Beregningsgrunnlag MNOK	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
Lokale og regionale myndigheter	29	22	20
Institusjoner	1	1	0
Foretak	2 252	2 226	2 224
Massemarkedsengasjement	8 686	6 780	6 006
Forfalte engasjement	46	15	10
Øvrige engasjement	82	59	47
Sum kredittrisiko	11 095	9 104	8 308
Operasjonell risiko - basismetoden	653	566	430
Sum beregningsgrunnlag	11 748	9 670	8 738
Kapitalkrav	940	774	699

Beregnet kapitaldekning

Tabell 4 viser kapitaldekningen for VWMBF. Da selskapet kun har ren kjernekapital er dekningen lik for ansvarlig kapital, kjernekapital og ren kjernekapitaldekning.

Tabell 4: Beregnet kapitaldekning

Kapitaldekning MNOK	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
Kjernekapital	1 982	1 720	1 288
Tilleggskapital	0	0	0
Netto Ansvarlig Kapital	1 982	1 720	1 288
Samlet beregningsgrunnlag	11 748	9 670	8 738
Ren kjernekapital	16,9 %	17,8 %	14,7 %
Kjernekapitaldekning	16,9 %	17,8 %	14,7 %
Kapitaldekning	16,9 %	17,8 %	14,7 %

Tabell 5 viser selskapets samlede bufferkrav for de tre siste årene.

Tabell 5: Samlede bufferkrav

Kapitalbuffer MNOK	31.12.2016		31.12.2015		31.12.2014	
Buffertype	%	Beløp	%	Beløp	%	Beløp
Bevaringsbuffer	2,5 %	294	2,5 %	242	2,5 %	218
Systemrisikobuffer	3,0 %	352	3,0 %	290	2,0 %	175
Motsyklisk buffer	1,5 %	176	1,0 %	97	0,0 %	0
Samlet bufferkrav	7,0 %	822	6,5 %	629	4,5 %	393
Bufferkrav	7,0 %		6,5 %		4,5 %	

Samlet bufferkrav per 31.12.2016 er 822 millioner kroner. Banker, finansieringsforetak og morselskap i finanskonsern som ikke er forsikringskonsern, skal ha en motsyklisk kapitalbuffer bestående av ren kjernekapital på 1,5 prosent. Fra 31. desember 2017 skal den motsykliske kapitalbufferen utgjøre 2 prosent. Dette utgjør 235 millioner kroner basert på beregningsgrunnlaget per 31.12.2016.

VWMBF har tilstrekkelig ren kjernekapital tilgjengelig til å dekke det samlede kapitalbufferkravet.

Pilar 2 - Vurdering av kapitalbehov og kapitalmål

Pilar 2 av regelverket omfatter kravene til bankenes egen prosess for vurdering av risiko og nødvendig kapital. VWMBF sin prosess for vurdering av risikoprofil og kapitalbehov er beskrevet i dokumentets kapittel "*Prosess for vurdering av risikoeksponering og kapitalbehov (ICAAP)*". I tillegg gir pilar 2 retningslinjer for myndighetenes vurderingsprosess.

Finanstilsynets gjør en vurdering av selskapets totale kapitalbehov basert på selskapets rapportering, stedlige tilsyn og egne analyser. Dette danner grunnlag for å meddele selskapet et pilar 2-krav, et kapitalbehov utover pilar 1. Finanstilsynet legger også til grunn at den samlede kapitaldekningen skal inneholde en margin utover dette kravet, blant annet for å kunne dekke normal utlånsvirksomhet i nedgangsperioder ("*planleggingsbuffer*").

Pilar 3 - Krav til offentliggjøring av informasjon

Pilar 3 omfatter kravene til offentliggjøring av informasjon relatert til pilar 1 og 2. Fra utløpet av 2016 har Basel-komiteen og EBA gitt nye og vesentlig mer omfattende krav til omfanget og formen på offentliggjøringen av denne informasjonen. Det juridiske grunnlaget for pilar 3 vedørende offentliggjøring er forankret dels i Kapitaldekningsforskriften del IX med tilhørende rundskriv 14/2014, og EBA sin «*Guidelines on disclosure requirements under Part eight of Regulation EU No.575/2013*».

Som nevnt innledningsvis oppfyller dette dokumentet selskapets plikt til offentliggjøring av informasjon etter denne delen av kapitaldekningsregelverket. VWMBF har gjort en tilnærming til kravene i dette dokumentet selv om det ikke er fastsatt nye krav til norske finansforetak og vedlagt ligger en rekke tabeller som er strukturert etter disse kravene.

Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapital beskriver soliditeten til selskapet i forhold til risikovektingen. Beregningen tar utgangspunkt i ren kjernekapital i prosent av selskapets eiendeler og ikke-balanseførte forpliktelser uten risikovekting. Finanstilsynet har foreslått et nytt krav til uvektet kjernekapitalandel, som har til hensikt å danne et gulv mot for lavt beregningsgrunnlag og dermed sikre selskapets reelle egenkapital. Finanstilsynet har foreslått et minstekrav på 3.0 % og en tilleggsbuffer på 2.0 %. VWMBF ligger godt over kravet. Tabell 6 viser selskapets uvektede kjernekapitalandel de siste tre år. Selskapets uvektede kjernekapitalandel er ved utløpet av 2016 13.9 %.

Tabell 6: Uvektet kjernekapitalandel

Uvektet kjernekapitalandel MNOK	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014
Engasjement	14 274	11 564	10 637
Kjernekapital	1 982	1 720	1 288
Samlet beregningsgrunnlag	13,9 %	14,9 %	12,1 %

STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

Risikostyring omhandler risiko og muligheter som påvirker verdiskaping eller verdibevaring. Risikostyring er en prosess innenfor et selskap, berørt av styre, ledelse og annet personell, som brukes både i strategisk innstilling og i daglig virksomhet i hele selskapet. Risikostyring er en viktig del av selskapets forretningsstrategi. Hovedformålet med risikostyring er å identifisere, måle og håndtere betydelige risikoer etterfulgt av koordinert og økonomisk bruk av ressurser for å minimere, overvåke og kontrollere sannsynligheten og/eller virkningen av uheldige hendelser. Denne prosessen er utformet for å identifisere potensielle hendelser som kan påvirke selskapet, behandle risiko for å være i samsvar med selskapets risikovillighet og sørge for rimelig sikkerhet når det gjelder å oppnå selskapets mål om risikostyring

Selskapet skal inneha en helhetlig risikostyring som innebærer:

- Systemer og rutiner for risikostyring tilpasset selskapets virksomhet og strategi
- Selskapet tar kun risikoer som selskapet og den enkelte ansatte forstår
- Lederskapet innehar risikoansvar for egne ansvarsområder
- Avtaler som inngås som kan påføre selskapet økt risiko delegeres gjennom etablerte fullmakter og rammer
- Løpende risikorapportering skal til enhver tid være utformet for å gi et relevant bilde av selskapets totale risikoer

VWMBF er utsatt for ulike typer risiko, hvor de viktigste er kreditt, marked (renter), likviditet, operasjonell, konsentrasjon og forretningsrisiko. Disse risikoene er kontinuerlig overvåket av selskapets ledelse og rapportert til styret og til myndighetene i Norge og Tyskland. Selskapet tar sikte på å opprettholde risikonivåer innenfor gitte grenser ved å benytte nåværende risikoverktøy og kontinuerlig utvikle nye metoder og prosedyrer.

I VWMBF er risikoprofilen uttrykt gjennom retningslinjer for følgende kategorier:

- *Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP Directive)*
- *Refinancing Policy*
- *Credit Directive*
- *Business and Risk Strategy Process*

Risikoprofilen er oppgitt som risikonivå etter type risiko som VWMBF er villig til å akseptere for å støtte sin forretningsstrategi. Risikoprofilen definerer VWMBF sin samlede lavrisikoappetitt, med unntak av kredittisiko og likviditetsrisiko hvor risikoen er moderat. Selskapets samlede risikovillighet er oppført i Tabell 7. Mer detaljert informasjon om styring og kontroll av den enkelte type risiko er angitt i de påfølgende kapitler.

Tabell 7: VWMBF risikovillighet

	Kredittisiko	Konsentrasjonsrisiko	Markedsrisiko	Operationell risiko	Likviditetsrisiko	Foretningsrisiko
Risikoappetitt	Moderat	Lav	Lav	Lav	Moderat	Lav

Ansvar og roller

Risikoavdelingen jobber kontinuerlig med å identifisere, måle, kontrollere og rapportere risiko, samt opprettholde selskapets retningslinjer. De siste årene har risikoavdelingen økt i antall ansatte, som har styrket avdelingen. I tillegg til Risikoavdelingen har VWMBF to uavhengige stillinger for økt risiko- og regulatorisk kontroll; en Internrevisor og en Compliance Officer. Compliance-funksjonen påser at de ansvarlige forretningsområdene etterlever de lover, forskrifter og standarder som til enhver tid foreligger. Sammen bidrar avdelingene og de ansatte til å styrke arbeidet med håndteringen og risikokontrollen gjennom:

- Årlig strategiprosess
- Månedlig prognoser og årlige budsjettprosesser
- Årlig ICAAP prosess
- Månedlig og kvartalsvis risikorapportering
- Ad-hoc rapportering og analyser
- Compliance rapportering
- Internrevisjon

Internrevisjon

Ansvar for den lokale interne revisjonsfunksjonen er å:

- Arbeide basert på en nåværende og risikobasert revisjonsplan godkjent av Styret,
- Gjennomgå og regelmessig vurdere om organisasjonen, styringsprosessene, IT-systemet, modellene og prosedyrene samt internkontrollen er hensiktsmessige og effektive,
- Gjennomgå og evaluere risikostyringen regelmessig basert på risikostrategi, risikovillighet, og i samsvar med lokale lover og lokale bestemmelser, samt regionale lover,
- Vurdere og evaluere påliteligheten av selskapets finansielle rapportering, inkludert forpliktelser utenfor balansen,
- Gjennomgå og regelmessig vurdere påliteligheten og kvaliteten på arbeidet som utføres innenfor VWMBF sine andre kontrollfunksjoner,
- Gi anbefalinger og handlinger til relevante personer basert på observasjoner fra internrevisjonsfunksjonen, og følge opp disse handlingene,
- Avgjøre om bestemmelsene for å forhindre og oppdage bedragerske handlinger er effektive

Prosess for vurdering av risikoeksponering og kapitalbehov (ICAAP)

Selskapets tapspotensiale kan deles inn i forventet tap og uventet tap. Forventede tap forutsettes dekket av den løpende driften (pilar 1), mens fremtidige uventede tap må dekkes av kapital (pilar 2). ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er selskapets egen prosess for å vurdere selskapets kapitalbehov. Denne vurderingen av risikoeksponering og kapitalbehov er en kontinuerlig prosess som er integrert i selskapets strategiske valg, med tilhørende behandling av likviditetsbehov (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process - «ILAAP»). Denne kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende, og dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til VWMBF sin nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at selskapet i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering også må vurdere kapitalbehovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer osv.

Selskapets vurdering av kapitalbehov innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov av de ovennevnte risikoene. I tillegg utføres det en scenarioanalyse basert på tre forskjellige scenarioer, samt en reversert stresstest. Styret setter kapitalmålet til selskapet basert på risikoelementene som er beskrevet og beregnet i ICAAP-rapporten. ICAAP er en integrert del av selskapets strategi- og budsjettprosess. Ansvar for ICAAP-prosessen ligger hos Styret,

mens ledelsen og risikoavdelingen er ansvarlig for å utføre arbeidet relatert til ICAAP-rapporten. Retningslinjer for ICAAP blir årlig godkjent av styret, og skal vurderes av en uavhengig tredjepart (PWC). ICAAP-rapporten oversendes internrevisor (PWC) til uavhengig vurdering, og rapporten legges frem for styret til endelig behandling. Dokumentet sendes til Finanstilsynet. I tillegg har selskapet en «Capital Contingency Plan» som skal forsikre at selskapets kapital ikke faller under kapitalmålet som er satt av styret.

Styret har med grunnlag i den beskrevne vurderingsprosessen fastsatt et mål for ren kjernekapital på 16.8 % per 31.12.2016.

KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risikoen for tap på grunn av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Kredittrisiko er selskapets største risiko. Strategidokumentet «*Credit Policy*» skal sikre at selskapet oppnår ønsket kreditteksponering i samsvar med selskapets risikostrategi. «*Credit Policy*» fastsettes av styret og revideres årlig. I dokumentet skiller VWMBF mellom risikofylt og ikke-risikofylt forretningsvirksomhet. Storkundeporteføljen anses som risikofull, mens detaljhandelsporteføljen anses som ikke-risikofull. Definisjonen av en storkunde er kunder med eksponering over 3 MNOK.

Bruk av sikkerheter

VWMBF har pant i kjøretøyene på utlånsporteføljen. Ved fastsettelse av vektingen av engasjementene i forbindelse med beregningen av kapitalkravet er ikke pant i kjøretøy medregnet. Videre er VWFS garantist i forbindelse med beregningen av kapitalkravet for en storkunde.

Samlet engasjementsbeløp fordelt på type engasjement

Selskapets samlede engasjementsbeløp etter fradrag for nedskrivninger vises i Tabell 8. Per 31.12.2016 har VWMBF ingen ubenyttede kreditter eller garantier i sin portefølje.

Tabell 8: Total Engasjement

Engasjement MNOK	Utlån og trukne kreditter	Ubenyttede kreditter	Garantier	Sum
Beløp pr 31.12.16	14 256	0	0	14 256
Gjennomsnittlig beløp for 2016*	12 949	0	0	12 949

Konsentrasjonsrisiko er et element i kredittrisikoen og er risikoen for tap på grunn av høy konsentrasjon av spesifikke bilmodeller, store kunder, bransjer eller geografiske områder. Basert på lav historisk konsentrasjonsrisiko, har selskapet ikke implementert en risikoappetitt på området. Beslutningen vurderes årlig i ICAAP-prosessen.

Samlet engasjementsbeløp fordelt på geografisk område

Tabell 9 viser engasjementsbeløp fordelt på engasjementstyper og geografiske områder sortert etter størrelse på eksponering. Eksponering under 5 % ligger under «Annet».

Tabell 9: Geografisk eksponering av engasjement

Område	Brutto utlån
Akershus	2 002
Oslo	1 838
Hordaland	1 198
Rogaland	1 074
Østfold	890
Buskerud	886
Vestfold	803
Sør-Trøndelag	745
Annet	4 821
Totalt	14 256

Samlet engasjementsbeløp fordelt på bransje

Nedenfor viser Tabell 10 samlet engasjementsbeløp fordelt på typer av motparter.

Tabell 10: Engasjement fordelt på bransje

Bransjeeksponering MNOK	Brutto utlån leasing	Brutto utlån lån
Personmarkedet	5 504	4 390
Primærnæring	66	8
Produksjonsbedrift	300	18
Bygg og anlegg	1 062	160
Varehandel, hotell og restaurant	717	136
Transport og sjøfart	99	68
Finansiering, eiendom og forretning	1 214	86
Tjenesteytende næring ellers	387	42
Totalt	9 348	4 907

Samlet engasjementsbeløp fordelt etter gjenstående løpetid**Tabell 11: Engasjement etter gjenstående løpetid**

Eksponering MNOK	Valuta	Inntil 1 mnd	Fra 1-3 mnd	Fra 3 mnd - 1 år	Fra 1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid
Eiendeler:							
Leiefinansiering	NOK	142	541	2 366	6 813	4	0
Nedbetalingslån	NOK	103	205	888	3 500	946	0
Totalt		245	745	3 255	10 313	950	0

Mislighold og verdifall Definisjon misligholdte engasjement

Risikoen for tap som følge av motpartens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser ved forfall. Et engasjement anses som misligholdt etter følgende kriterier:

- En utestående fordring er ikke oppgjort 90 dager etter forfall
- Vesentlige finansielle problemer hos debitor
- Svindel
- Konkurs
- Negativ informasjon om at selskapet er i økonomiske vanskeligheter
- Andre årsaker som fører til kansellering av kundeforhold

Verdifall på utlån vil normalt tilsvare forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med effektiv rente.

Metode for beregning av nedskrivninger

Når et engasjement blir misligholdt etter ovenstående definisjon, vil det bli beregnet en individuell nedskrivning på engasjementet. De individuelle nedskrivningene beregnes etter engasjementets verdi fratrukket verdien av objektet som selskapet har sikkerhet i. Dersom selskapet ikke har noen sikkerhet blir hele verdien av engasjementet nedskrevet.

Gruppenedskrivninger foretas på selskapets engasjementer der det ikke er utført en individuell nedskrivning. Beregningen av gruppenedskrivningen er basert på engasjementets verdi, sjansen for at kunden misligholder sitt engasjement (PD) og hvor mye VWMBF taper dersom kunden faktisk misligholder engasjementet (LGD).

Aldersfordeling forfalte utlån uavhengig om det er nedskrevet eller ikke**Tabell 12: Aldersfordeling forfalte engasjement**

	Brutto			
	≤ 30 dager	> 30 dager ≤ 60 dager	> 60 dager ≤ 90 dager	>90
Leiefinansiering	9 272 579	59 537	9 360	6 791
Nedbetalingslån	4 837 420	42 426	12 723	14 742
Totalt	14 110 000	101 964	22 083	21 532

Nedskrevne og misligholdte engasjement fordelt per bransje (CR1-B)

Konsentrasjonsrisikoen er fordelt over flere ulike bransjer, men fordeler seg i hovedsak mellom «personmarkedet» og «finansiering, eiendom og forretningsmessig tjenester». Tabellen viser også tapsavsetningene og i all hovedsak følger de næringenes størrelse på engasjement.

Nedskrevne og misligholdte engasjement fordelt per geografisk område (A9)

Den geografiske konsentrasjonsrisikoen befinner seg i all hovedsak i Oslo, Akershus og Hordaland. Misligholdet viser også det samme som konsentrasjonen av engasjementene.

Utvikling i samlede nedskrivninger på utlån og garantier (CR2-A)

Endring i gruppe- og individuelle nedskrivninger finnes i vedlegg, tabell CR2-A, samt publisert i selskapets årsrapport for 2016.

MARKEDSRISIKO/RENTERISIKO

Markedsrisiko er risiko for uventet tap som følge av endringer i markedsvariabler som aksjekurser, renter, kredittspread og valutakurser. VWMBF er på kort sikt eksponert for renterisiko som oppstår når det er ulik rentebindingstid på eiendeler og gjeld, som er selskapets eneste markedsrisiko. Markedsrisiko styres gjennom selskapets «*Refinancing Policy*» som er godkjent av Styret. Selskapet har som målsetning å holde renterisikoen på et minimum, og tilpasser løpetiden på innlånene slik at endringen i rentenivået kan overføres til lånekundene. Tabell 13 viser renterisikoen til selskapet per 31.12.2016 og er kalkulert til å være 2.4 MNOK. VWMBF har en konservativ tilnærming til renterisiko og velger å ha en risikoappetittgrense på 4 MNOK for å dekke renterisikoen i pilar 2. Renterisikoen til selskapet er ansett som lav.

Tabell 13: Markedsrisiko

Overview	Risk	Utilisation	mill. NOK
<i>Limit</i>	4,0		
Value-at-Risk	2,4	60,6%	
— thereof Interest Rate Risk	2,4		↓
— thereof Currency Risk	0,0		↔
— thereof Price Risk	0,0		↔
Value-at-Risk (99,93%)	4,3		

Tabell 14 viser effekten (i 1000 NOK) av endring i rentenivået med 50 basispunkter. Det forutsettes at rentenivået på utlånsporteføljen endres tilsvarende endringen i innlånsrenten.

Tabell 14: Stresstest ved renteendring

	Endring i rentenivå i basispunkter	Effekt på resultat før skatt	Effekt på egenkapitalen
2016	50	550	413
	-50	-550	-375

VWMBF håndterer alle utlån og refinansieringer i NOK og er derfor ikke eksponert til valutarisiko eller annen posisjonsrisiko. VWMBF er finansiert av morselskapet VWFS, og finansieringen er gitt i NOK. Valutarisikoen ligger derfor hos VWFS. Selskapet er ikke eksponert for risiko relatert til markedspriser eller eiendomsrisiko.

OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko defineres som risiko for økonomisk tap som følge av sviktende interne prosesser, menneskelige feil, systemfeil, eksterne hendelser samt manglende etterlevelse av regelverk og svindel. Følgende forhold vektlegges i VWMBF: forsikring på leasing, svindel, godkjenninger utenfor satt autoritetsnivå, IT relaterte hendelser, internkontrollsystemer, overholdelse av norske lovkrav, lansering av nye produkter eller andre årsaker. Risikotoleransen til selskapet er satt til lav.

Retningslinjen for operasjonell risikostyring skal sikre at selskapet evaluerer operasjonell risiko og oppnår ønsket operasjonell risikoeksponering. Retningslinjen for operasjonell risikostyring er fastsatt av ledelsen og revideres årlig.

Selskapet har en tapsdatabase hvor alle registreringer av operasjonelle hendelser og tap er registrert og oppsummert. Alle hendelser i VWMBF skal rapporteres til Risikoavdelingen, registreres, evalueres mot skadegrensen og rapporteres videre til VWFS kontinuerlig. Når svakheter avdekkes skal det foreslås egnede tiltak samt angi tid for iverksettelse. Minimumsgrense for rapportering: Alle skader $\geq$ 9.500 NOK (1.000 €) må rapporteres til VWFS. I løpet av 2016 ble det registrert 16 uønskede hendelser. Tabell 15 viser en historisk oversikt over materielle operasjonelle tap.

Tabell 15: Operasjonelle tapshendelser

Hendelser med materialiserte tap	Antall hendelser	Direkte tap
2016	16	729 149
2015	5	3 265 447

Tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering

Risikoanalyse blir årlig gjennomført der selskapet identifiserer, kategoriserer og veier ulike risiko med tanke på å kunne iverksette tilstrekkelige tiltak for å hindre hvitvasking og terrorfinansiering. Det blir blant annet gjennomført risikobaserte kundekontroller – «Kjenn-din-kunde prinsippet». Videre gjennomføres det opplæring av ansatte og kontroll av 2. linjen der sjekk at rutiner blir fulgt.

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at selskapet ikke er i stand til å skaffe midler til å møte forpliktelsene sine innen forfallsdato. Likviditetsrisiko oppstår når utlån og låneopptak har ulik varighet. Når utlån har lengre løpetid enn innlån, må refinansiering finne sted flere ganger i løpet av perioden. Hvis behovet for refinansiering blir betydelig, eller om kapitalmarkedet mangler likviditet, kan det oppstå høyere kostnader enn normale markedsvilkår tilsier. Begrepet likviditetsrisiko benyttes i denne sammenheng i betydningen finansieringsrisiko, dvs. risikoen for en brå og uventet mangel på tilførsel av likviditet. Selskapet står da uten midler til å finansiere eiendelene etter hvert som innlån forfaller.

Selskapets strategi for å håndtere likviditetsrisiko er å ha tilstrekkelig med finansieringspotensiale til enhver tid for å kunne innfri sine finansielle forpliktelser ved forfall, både under normale og ekstraordinære omstendigheter. Selskapets villighet for likviditetsrisiko er satt til moderat. Selskapet er et finansieringsselskap og pålegges derfor ikke krav om LCR.

All finansiering til VWMBF dekkes via VWFS. VWFS har et fastsatt mål om å være «Lender of Last Resort» for VWMBF. Dette fremgår av «Refinancing Policy» som er godkjent av styret. Likviditetsrisikoen vil derfor avhenge av VWFS sin evne til å skaffe midler i kredittmarkedet. Selskapet vurderer finansieringssituasjonen til VWFS som solid og vurderer risikoen for at morselskapet ikke kan tilfredsstille likviditetsbehovet til VWMBF som lav. Tilgangen på finansiering fra morselskapet, samt likviditetsreserver i andre kredittinstitusjoner er med på å redusere risikoen for en eventuell likviditetskrise. Beredskapskapasiteten er dermed sikret ved å ha et tilstrekkelig volum av lånefasiliteter som kan utnyttes med kort varsel. Likviditetsstresstester og risikoreporter produseres og rapporteres månedlig av Treasury-avdelingen i VWFS til ledelsen i VWMBF.

Organiseringen av likviditetsstyringen er opprettet i henhold til forskrift om forsvarlig likviditetsstyring, med etablerte rammer, roller og rapporteringsstruktur. ILAAP rapport er utarbeidet og knyttet til selskapets *Policy for Likviditetsrisiko*. ILAAP utarbeides årlig og inkluderes i ICAAP rapporten. Ved refinansiering bør det tas hensyn til en optimal balanse mellom risiko og refinansieringskostnad. I følge styrets langsiktige risikostrategi, forsøker selskapet å sikte på en finansieringsmikse hvor den største andelen av eiendeler med løpetid over 12 måneder er dekket av stabil finansiering over 12 måneder, som vist i Tabell 16.

Tabell 16: Finansieringsmål

	Mål
Langsiktig finansiering	>=50%

Per 31.12.2016 var 79.1 % av selskapets portefølje og 39.4 % av finansieringen i denne kategorien. På grunn av tidlige termineringer er porteføljeandelen imidlertid lavere. Finansieringsmiksen på dette tidspunktet ligger noe under det langsiktige finansieringsmålet, men det har økt fra slutten av 2016 og forventes oppnådd i løpet av 2017.

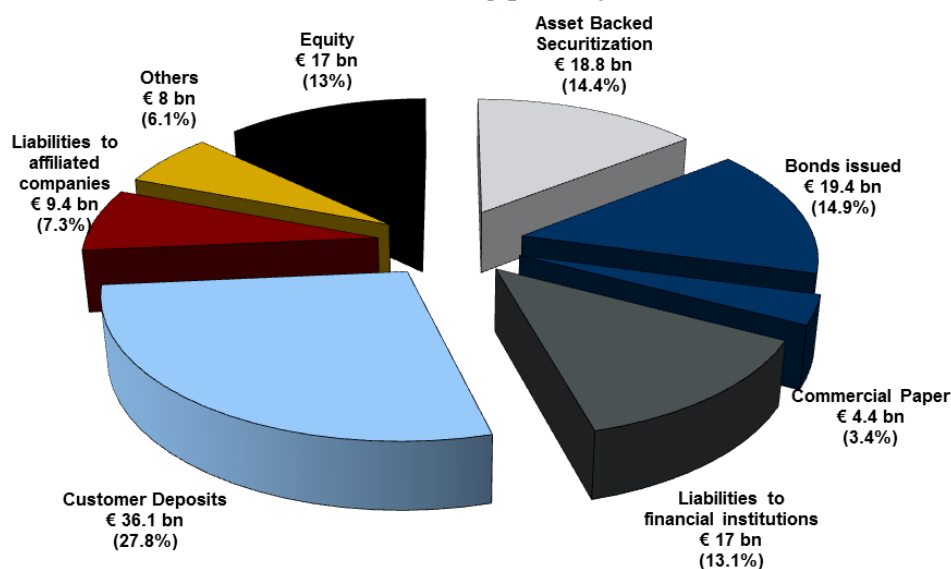
Tabell 17 viser splitten på finansieringene og porteføljen med forskjellig forfallsstruktur (restløpetid) per 31.12.2016.

Tabell 17: Gjenstående løpetid

Gjenstående løpetid	Funding	Portfolio	Portf O/u funding
	31.12.2016	31.12.2016	
<= 1 mo	21.3%	1.5%	19.8%
1 - 3 mo	14.7%	8.0%	6.6%
>3-12 mo	24.6%	11.4%	13.2%
>=12 mo (incl. equity)	39.4%	79.1%	-39.7%
	100.0%	100.0%	0.0%

VWFS og VWMBF er økonomisk forsvarlige selskaper, men på grunn av "Diesel-krisen" har ratingbyråene S&P og Moody's nedgradert VWFS AG sammenlignet med tidligere år. S&P-vurderingen er redusert fra A til BBB + (langiktig), og Moody's rating er redusert fra Aa3 til A1 (langiktig) i forhold til 2015. I 2016 er Moody's vurdering redusert igjen til A2. Begge klassifisert med negativ utsikt. Resultatet av dette har vært en økning i finansieringskostnader (spread), spesielt for langiktig finansiering. I 2016 har finansieringskostnaden (spread) blitt jevnt redusert mot nivået før krisen. Fordelingen av den totale VWFS sin finansiering på 130.1 BEUR per 31.12.2016 er vist under:

Oversikt over VWFS sin totale finansieringsportefølje

Basert på den godt diversifiserte finansieringsstrukturen til VWFS, vurderes finansieringen av VWMBF som indirekte godt diversifisert. Finansieringen dekkes av VWFS, et finansielt sterkt selskap til tross for nedgraderingen som følge av "Diesel-krisen". Selskapet har vært, og forventes å være, en betydelig aktør i finansmarkedet. VWMBF ser det derfor som lite sannsynlig at finansieringssituasjonen til VWFS vil forverres de neste 12 månedene i en slik grad at den ikke vil kunne gi nødvendig likviditet til VWMBF.

Beredskapsplan

VWMBF har utviklet en likviditetskriseplan som blir vurdert årlig av den lokale ledelsen og VWFS Treasury avdeling. Planen viser hvilke tiltak som skal gjøres ved en likviditetskrisesituasjon på kort og mellomlang sikt. For å minimere likviditetsrisiko overvåker Treasury-avdelingen i VWMBF likviditetssituasjonen daglig. Selskapet har et likviditetsutvalg (Operational Liquidity Committee – «OLC») som utarbeider og innfører likviditetsrelaterte tiltak.

ØVRIGE RISIKOER

Forsikringsrisiko

Selskapet tilbyr ikke forsikringsprodukter, men formidler forsikring på vegne av IF og Enter.

Systemrisiko

Systemrisiko er risikoen for at en hendelse på bedriftsnivå kan bli så utbredt at det utløser alvorlig ustabilitet eller sammenbrudd av en hel bransje eller økonomi. Den systemiske risikoen inngår i kapitalkravet under pilar 1 med en generell buffer på 3.0 % og en ekstra buffer for systemiskviktige institusjoner på 1.0 %. I henhold til CRD IV er det innført ulike tiltak for å håndtere den potensielle systemrisikoen som banker og andre finansinstitusjoner representerer. Systemviktige finansinstitusjoner skal oppfylle et ekstra kapitalbufferbehov på 2.0 % fra 1. juli 2016.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som sannsynlighet for tap i selskapets virksomhet og miljø som kan redusere evnen til å gi avkastning på investeringen. Evnen til å forutsi fremtidige porteføljevariasjoner er avgjørende for å vurdere kapitalbehov. VWMBF har lav risikoappetitt for forretningsrisiko.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko er risikoen for å skade tilliten til et selskap for sine kunder, motparter, leverandører, ansatte, aksjonærer, regulatorer og enhver annen interessent, hvis tillit er en vesentlig forutsetning for at selskapet skal utføre sin daglige drift. Omdømmerisiko er først og fremst betinget av alle de andre risikoene selskapet har.

BEREDSKAPSPLAN

VWMBF krisehåndtering baserer seg på retningslinjene i «*Business Continuity Plan*».

LISTE OVER TABELLER

Tabell 1: Kapitalkrav på ulike tidspunkt	4
Tabell 2: Utvikling Beregnet Ansvarlig Kapital.....	4
Tabell 3: Beregningsgrunnlag	5
Tabell 4: Beregnet kapitaldekning.....	5
Tabell 5: Samlede bufferkrav	5
Tabell 6: Uvektet kjernekapitalandel.....	6
Tabell 7: VWMBF risikovillighet	7
Tabell 8: Total Engasjement.....	10
Tabell 9: Geografisk eksponering av engasjement.....	10
Tabell 10: Engasjement fordelt på bransje	11
Tabell 11: Engasjement etter gjenstående løpetid	11
Tabell 12: Aldersfordeling forfalte engasjement.....	12
Tabell 13: Markedsrisiko.....	13
Tabell 14: Stresstest ved renteendring.....	13
Tabell 15: Operasjonelle tapshendelser.....	14
Tabell 16: Finansieringsmål	15
Tabell 17: Gjenstående løpetid	16

VEDLEGG

Eget vedlegg for oversikt og innhold i tabellene tilknyttet rapporteringskravet beskrevet under kapitlet Pilar 3 vil bli publisert.

Nedskrevne og misligholdte engasjement fordelt per bransje (CR1-B)

Næring	a		b		c		d			
	Brutto balanseført verdi									
	Misligholdte		Friske		Individuelle nedskrivninger		Gruppe-nedskrivning		Netto	Netto
	Lease	Lån	Lease	Lån	Lease	Lån	Lease	Lån	(a+b-c-d)	(a+b-c-d)
Bygg og anlegg	4 134	374	1 057 923	159 287	846	336	5 173	1 289	1 056 037	158 037
Finansiering, eiendom og forretningsmessig tjenester	6 045	738	1 208 245	85 037	1 309	219	2 986	470	1 209 996	85 086
Personmarkedet	11 334	18 300	5 711 482	4 372 939	2 154	8 705	7 153	20 597	5 713 510	4 361 938
Primærnæring	77	-	65 573	7 843	31	-	302	24	65 317	7 819
Produksjonsbedrift	435	-	299 988	17 655	115	-	702	50	299 606	17 605
Tjenesteytende næring ellers	603	288	166 730	40 490	115	87	521	183	166 698	40 508
Transport og sjøfart	132	513	98 597	67 803	25	218	558	401	98 147	67 697
Varehandel, hotell og restaurant	1 899	171	715 069	135 873	361	51	2 041	735	714 567	135 258
Total	24 659	20 385	9 323 608	4 886 927	4 954	9 616	19 434	23 749	9 323 878	4 873 947

Nedskrevne og misligholdte engasjement fordelt per geografisk område (A9)

Brutto engasjementsbeløp der det er foretatt nedskrivning, misligholdte engasjementer og tilhørende nedskrivninger
31.12.2016

	Engasjementer med nedskrivning		Hvorav misligholdte engasjementer		Gruppvisse nedskrivninger		Misligholdte nedskrivninger	
	Leasing	Lån	Leasing	Lån	Leasing	Lån	Leasing	Lån
Akershus	1 302 514	699 415	4 643	4 277	2 722	3 068	893	2 064
Oslo	1 194 803	643 339	2 046	2 276	2 390	2 919	451	1 289
Hordaland	792 882	405 472	2 186	1 583	1 600	2 001	454	684
No info	728 730	417 027	1 095	2 065	1 688	2 011	208	1 153
Rogaland	716 476	357 329	2 263	1 883	1 618	1 944	446	780
Buskerud	585 834	299 879	1 803	859	1 099	1 435	343	330
Østfold	578 001	311 683	1 229	484	1 158	1 709	234	231
Vestfold	528 730	273 815	1 570	1 325	1 060	1 183	298	684
Sør-Trøndelag	489 921	254 936	1 377	701	1 074	1 418	262	319
Møre og Romsdal	406 812	209 308	2 167	303	826	943	412	174
Vest-Agder	352 565	193 482	313	826	722	750	59	497
Telemark	326 218	165 177	1 211	827	544	899	300	433
Hedmark	313 748	161 319	320	1 222	726	840	61	383
Oppland	255 817	129 251	1 024	298	560	603	224	86
Aust-Agder	219 355	108 249	794	669	521	546	192	239
Nordland	158 301	65 238	209	-	308	327	40	-
Nord-Trøndelag	126 753	71 972	176	298	205	399	34	115
Sogn og Fjordane	114 335	58 049	234	235	257	211	44	70
Troms	82 570	41 205	-	4	166	376	-	4
Finmark	72 819	40 770	-	249	190	167	-	80
Svalbard	1 082	398	-	-	1	0	-	-